

Зміст

1. Фондовий ринок: світ і Україна	2
2. Індустрія управління активами	7
2.1. Кількість КУА, ІСІ, НПФ та СК з активами в управлінні	7
2.2. Вартість активів в управлінні, ВЧА ІСІ та чистий притік капіталу у відкритих ІСІ	8

1. Фондовий ринок: світ і Україна

На початку 2020 року **розвинені фондові ринки світу** рухалися бічним трендом, ледь зростаючи, в умовах деякого послаблення геополітичної та геоекономічної напруги на тлі сигналів про перші кроки до підписання адміністрацією США нової торговельної угоди з Китаєм. Провідні європейські ринки демонстрували особливо стриману динаміку, зумовлену до того ж і тривожними макроекономічними даними найбільших економік ЄС та непевними перспективами економічних стосунків з Великобританією після очікуваного до кінця року фактичного завершення Брексіту, формально розпочатого 1 лютого. Так, нова статистика промислового виробництва у Німеччині за останні місяці 2019 року засвідчила його подальше падіння – найбільше за останні 10 років, за даними Єврокомісії. Особливо помітним воно було зокрема в автомобільній галузі, де виробництво опустилося до найнижчого за майже 25 років рівня через зменшення експортних замовлень та скорочення робочої сили. Це вже саме по собі давало підстави для песимістичних прогнозів щодо подальшого сповільнення зростання економіки країни та ЄС у цілому у 2020-му.

В умовах сповільнення світової економіки й після затишного періоду активного росту на фондових ринках, інвестори почали поступово переорієнтовуватися на менш ризикові активи, зокрема казначейські облігації США, що особливо привертало до себе власне американські корпорації та домогосподарства, а вже потім – іноземних інвесторів. У цих умовах, на тлі зростання бюджетного дефіциту й, відповідно, необхідності його фінансування, у січні Держказначейство країни оголосило про випуск 20-річних «трежеріз», покликаних подовжити строки державних боргів уряду США й зафіксувати низьку ставку (менше 2% річних за класичними 10-річними облігаціями), сформовану завдяки значному попиту з боку інвесторів, надовше. При цьому навіть така ставка була дуже привабливою і для європейських гравців – у порівнянні з негативними або близькими до нуля ставками провідних країн Європи (зокрема

Німеччини), а також Японії, ринок державних облігацій якої до того ж вважається неліквідним.

А проте дуже скоро ставки за американськими 10-річними трежеріз впали утричі – до 0.5-0.6% річних, коли у Європі та у США почала проявлятися пандемія нової коронавірусної хвороби covid-19, хвиля якої докотилася з Китаю до цих частин світу в останній декаді лютого. Це різко змінило динаміку ключових міжнародних ринків, що обвалилися на 34-39% за тричотири тижні, з піків у лютому до 20-х чисел березня. Це було небачено швидке падіння за всю історію, із глибиною, що нагадувала часи Великої Депресії на початку 1930-х років і врешті назване МВФ «Великим Закриттям» (The Great Lockdown). Адже експоненційне зростання кількості тих, хто захворів, у країнах на півдні й заході Європи, а згодом і в США, у цей час змусило уряди більшості цих та інших країн, слідом за Китаєм, запровадити карантинні заходи, що різною мірою обмежували економічну активність та навіть пересування громадян у межах окремих країн. Це одразу ж викликало кардинальну зміну прогнозів зростання національних та світового ВВП у першому півріччі та 2020 році й у подальшому, що перетворилися переважно на прогнози падіння¹. Але головною їхньою характеристикою стала невизначеність, що стрімко підвищилася. У цей час найбільші центробанки світу, у т.ч. ФРС США, ЄЦБ, Банк Англії тощо знову робили – або зберігали – свої базові ставки практично на нульовому рівні та разом із МВФ та іншими міжнародними фінансовими організаціями оперативно приймали програми розширеного стимулювання економік на сотні мільярдів та трильйони доларів чи євро, а уряди почали планувати програми надзвичайної фіскальної допомоги бізнесу і населенню своїх країн. На цьому тлі ринки охопила надзвичайна волатильність, що тривала і з переходом у 2-й квартал.

Загалом, за січень-березень 2020 року акції провідних американських публічних компаній втратили 20.0-23.2% (після +6-8.5% за 4-й квартал 2019-го), японських – 20.0% (після +8.7%),

¹ Вже на початку квітня МВФ переглянув свою офіційну оцінку динаміки світового ВВП у 2020-21 роках до -3% та +5.8% відповідно, за базовим сценарієм, причому найбільше постраждають розвинені країни: <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2020/04/14/weo-april-2020>. (Ще у лютому скоригована попередня оцінка на 2020 рік була на рівні +3.2% - тільки на 0.1 проц. п. нижче офіційного січневого прогнозу). Базовий сценарій передбачає, що пандемія спаде у 2-му півріччі цього року, а економічна активність відновиться завдяки запровадженню заходів стимулювання. Наприкінці березня Директор-розпорядник МВФ Крістіна Георгієва заявила, що світ увійшов у рецесію і що тривалість і глибина цієї

«гігантської кризи» залежатимуть від ефективності та скоординованості обмежувальних заходів урядами країн світу, тоді як Фонд готовий використати для надання кредитів усі наявні у нього 1 трильйон дол. США і додатково прийняв програму швидкої підтримки країн із низькими доходами та економікою, що розвивається, у боротьбі з covid-19 на 50 млрд. дол. США і звільнив від боргів 25 найбідніших своїх країн-членів. Якщо пандемія триватиме довше, змушуючи уряди повертати або зберігати обмеження до кінця року або й далі, МВФ прогнозує, що падіння у 2020 році буде глибшим і продовжиться у 2021-му.

британських – 24.8% (після +1.8%), німецьких – 25.0% (після +6.6%), французьких – 26.5% (після +5.3%).

Основний польський індекс впав на 29.6% (після -1.1%).

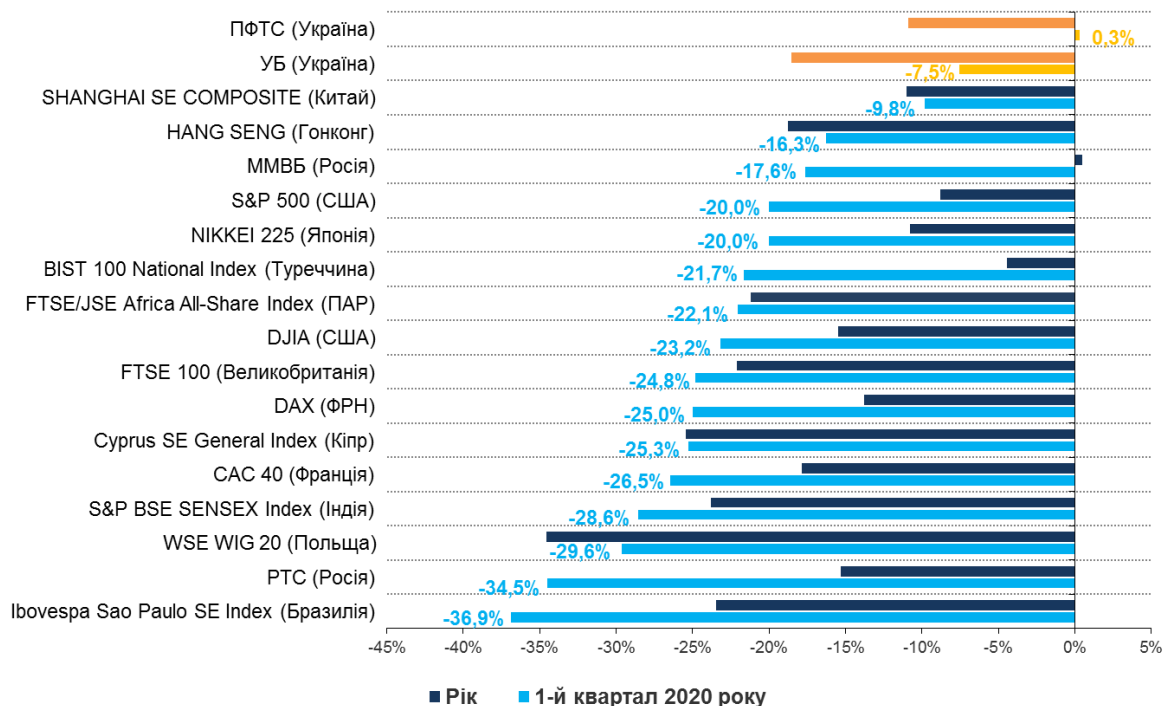

Рис. 1. Динаміка фондових індексів світу 1-му кв. 2020 року та за рік*

* За даними бірж та агентства Bloomberg. Ренкінгування на графіку - за квартальним показником.

Ринки, що розвиваються, попри підвладність пандемії на рівні з усім світом, загалом зберігали більш варіативну динаміку, тим більше, що *Китай*, який належить до них, іще до кінця березня почав демонструвати подолання пандемії і виходити з карантину, відновлюючи економічну активність. Із відкриттям китайського ринку у лютому, після святкування Місячного нового року протягом 10 днів наприкінці січня, місцеві індекси обвалилися на 8-12%, але швидко відновилися. Та все ж не уникли китайські акції подальшого провалу на 16% з нового піку на 2-3-му тижнях березня – до ще нижчих значень, ніж у лютому – вже синхронно з розвиненими ринками - найбільшими торговельними партнерами Китаю. Як стало відомо пізніше з даних, опублікованих Національним бюро статистики, китайська економіка у 1-му кварталі 2020 року скоротилася на 9.8% (-6.8% у річному вимірі, після +6% у 4-му кварталі 2019-го). Водночас, за офіційними даними, промислове виробництво впало у березні менше, ніж очікувалося, за оцінками економістів, завдяки запровадженню з початком карантину в лютому звільненням від податків та полегшенням

кредитних умов для китайських компаній, що допомогло швидко почати відновлення відповідних секторів економіки. Врешті, ключовий *китайський* індекс показав тільки -9.8% за результатами 1-го кварталу 2020 року (після +5.0% у 4-му 2019-го), ставши одним із найменш постраждалих від пандемії у цей період. У *Гонконгу*, де протестний рух взяв паузу на час карантину, квартальне падіння все ж було більш глибоким: -16.3% (після +8.0%).

Два основні *російські* індикатори ринку акцій мали дуже різні результати січня-березня 2020 року: рублевий індекс Московської біржі (ММВБ) впав на відносно помірні 17.6% (після +10.9% за 4-й квартал 2019), при падінні ціни на нафту втричі (-66%, після +8.6%); доларовий РТС був серед аутсайдерів у світі, втративши більше третини вартості (-34.5%, після лідерських +16.1% за попередній квартал), при падінні рубля відносно долара США на 21.2% (після +4.6%). У цей час *бразильська* валюта подешевшала ще більше – на 22.7%, а акції – на 36.9% (після +10.4% за 4-й квартал 2019).

Український фондовий ринок розпочав 2020 рік, як і провідні світові ринки, бічним трендом. А проте вже в лютому волатильність різко зросла, і хоча блакитні фішки все ж зросли за місяць на 5%, березень приніс обвал на 4-11% за двома ключовими індексами акцій, що врешті опустило результат з початку року у негативну зону за одним із них, тоді як інший практично повернувся до рівня на початку січня (відмінності можна пояснити дещо різним складом індексних кошиків). Це дозволило вітчизняним фондовим індикаторам бути серед світових лідерів за квартальними результатами у січні-березні 2020 року, піднявшись із аутсайдерських позицій за попередній квартал.

У перші місяці 2020 року в Україні було прийнято або набули чинності законодавчі і нормативні акти, що прямо чи опосередковано пов'язані з діяльністю учасників фондового ринку, та відбулися події, що по-різному вплинули на імідж України на міжнародних фінансових ринках.

Так, у січні Національний банк України, Національні комісії з цінних паперів та фондового ринку та з регулювання ринків фінансових послуг, Фонд гарантування вкладів фізичних осіб та Міністерство фінансів України презентували *Стратегію розвитку фінансового сектору України до 2025 року*, а у фінансовому комітеті парламенту тривало обговорення законопроекту про внесення змін до деяких законодавчих актів України *щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів* (№2284), не підтриманого наприкінці 2019 року Комітетом з питань інтеграції з ЄС та професійними учасниками ринку і їх асоціаціями.

Проте уже в середині березня увага уряду та законотворців сфокусувалася на проблемі попередження поширення коронавірусної хвороби в Україні, тож було запроваджено відповідні обмежувальні заходи та послаблення законодавчих і регуляторних вимог. Зокрема, було прийнято Постанову КМУ *«Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19»* №211 від 11.03.2020 р. та Закони України *«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)»* № 530-IX від 17.03.2020р., *«Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки платників податків на період здійснення заходів,*

спрямованих на запобігання виникненню і поширення коронавірусної хвороби (COVID-19)» № 533-IX від 17.03.2020 р. (чинного з 18.03.2020 року) ; *«Про внесення змін до деяких законодавчих актів, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-2019)»* № 540-IX від 30.03.2020 (чинний з 2 квітня), що передбачив, зокрема, деякі податкові послаблення та змінений ще одним прийнятим вже у травні законопроектом.

У цей час НБУ, реагуючи на заяви та дії іноземних і міжнародних фінансових організацій, оперативно прийняв чи анонсував низку рішень для підтримання банківської системи на час обмежень, пов'язаних з поширенням COVID-19, зокрема відклав застосування додаткових буферів капіталу для банків, запровадив гнучкіші умови і розширив рефінансування банків та підтримував проведення ними можливої подальшої реструктуризації боргів перед ними.

НКЦПФР, зі свого боку, оголосила, що у разі продовження професійними учасниками фондового ринку діяльності в період дії карантину, вони мають подавати звітність у звичайні строки, відповідно до нормативно-правових актів Комісії; у разі ж неможливості здійснювати професійну діяльність через обставини, передбачені вищезгаданим Законом №530-IX, вона надала можливість продовжити строки подання звітності у відповідності до закону. Також на період карантину НКЦПФР призупинила проведення планових перевірок професійних учасників ринку, передбачених затвердженим раніше Річним планом здійснення заходів державного нагляду (контролю) НКЦПФР на 2020 рік.

Крім вищезазначених законів, зумовлених впливом пандемії на економічну активність в Україні, наприкінці березня парламент прийняв закон *«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення»* № 552-IX (проект №2178-10), який було визначено одним із невідкладних для забезпечення виконання Україною умов міжнародних партнерів з метою отримання від них фінансової допомоги. Фінальний текст закону містить низку обмежень, зокрема для купівлі с/г землі іноземцями тощо, і набере чинності з 1 липня 2021 року

Також у березні Українська сторона Платформи громадянського суспільства Україна-ЄС

(УС ПГС), яка є одним з офіційних органів, створених відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, підтримала ініціативу УАІБ, що є учасником однієї з робочих груп УС ПГС і направила до Віцепрем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції звернення-пропозицію щодо європейської інтеграції України у фінансовому секторі (зокрема, стосовно сфери спільного інвестування). У ньому запропоновано практичний та реалістичний, на думку УАІБ, підхід до цього питання, що набирає значної актуальності, зважаючи на строки, закладені в Угоді про асоціацію між Україною та ЄС.

Що стосується позиції України на міжнародних фінансових ринках, то у лютому ВВП-варіанти України, розміщені у ході реструктуризації держборгу з міжнародними інвесторами ще у 2015 році, подешевшали на 1% на даних про сповільнення зростання економіки у 4-му кварталі 2019 року, однак продовжували котируватися вище номіналу (107,9%). Тобто це було незначною корекцією після жвавого зростання у другій половині минулого року й на початку 2020-го в очікуванні досягнення Україною передбачених варіантами критеріїв зростання економіки країни.

У той же час, наприкінці січня Міністерство фінансів розмістило перші 10-річні євробонди України на 1,25 млрд євро під 4.375% річних, що було найнижчою купонною ставкою в історії країни і чого вдалося досягти завдяки значному попиту з боку інвесторів з усього світу, адже на піку заявок попит перевищив пропозицію майже в 7 разів². Це продовжило перші позитивні кроки, зроблені Україною на міжнародних ринках у минулому році після тривалої перерви.

Уряд успішно залучав фінансування до державного бюджету і на внутрішньому ринку, за рахунок розміщення ОВДП: аукціони тривали щотижнево, окрім 10 березня, аж до 24 березня, коли Мінфін залучив майже 25 млрд. грн. в еквіваленті при продажі доларових та єврових облігацій, ставки за якими зберігалися до цього часу на низькому рівні (3.00% річних у доларах за 3-місячними та 2.22% річних у євро – за 14-місячними ОВДП). Скасувати проведення аукціонів довелося вже у кінці березня, коли кон'юнктура на

внутрішньому й зовнішніх ринках різко погіршилася.

Загалом за 1-й квартал 2020 року Мінфін залучив за рахунок аукціонів ОВДП 66.6 млрд. грн. в еквіваленті, у т.ч. 29.3 млрд. грн., \$1.1 млрд. та 0.3 млрд. євро³. За даними НБУ, на кінець березня 2020 року, як і на початку січня, понад 14% ОВДП в обігу (за їхньою вартістю у гривневому еквіваленті) належали нерезидентам, а без урахування належних НБУ 38.2% усіх державних облігацій в обігу, частка нерезидентів на 31.03.2020 становила ті ж 30%, що й на початку року.

Зростання волатильності на міжнародних фінансових ринках у лютому-березні і різкий початок відтоку капіталу ринків, що розвиваються, а також зниження виробництва й експорту в Україні наприкінці 2019 - на початку 2020 року чинили тиск на курс гривні, тож за 1-й квартал вона втратила 15.6% відносно долара США та 14.7% відносно євро (після зростання на 16.9% до долара й на 20.0% до євро у 2019 році). Основне просідання відбулося у березні, після майже синхронного запровадження карантинних заходів у Європі, США та в Україні. Примітно, однак, що національна валюта трималася краще, ніж валюти низки інших, у тому числі розвинених, країн, зокрема Норвегії, Австралії та Нової Зеландії, а також кількох країн БРІКС у цей період.

У цій ситуації Національний банк згладжував коливання курсу гривні, однак зберігав вірність політиці таргетування інфляції, тому використовував відносно незначну частину міжнародних резервів України (близько \$2 млрд. з пікових \$27 млрд. у лютому). Врешті, за даними НБУ, вони зменшилися у січні-березні 2020 року всього на \$0.4 млрд. (1.6%), до \$24.9 млрд., що було достатнім для покриття тих самих 3.7 місяців імпорту, що й на початку року, – при мінімально необхідних 3-х місяцях як одному з критеріїв макростабільності.

Реальний ВВП України, за даними Державного комітету статистики за 1-й квартал 2020 року, вперше за 4 роки скоротився, на 1.5% у річному вимірі (після зростання на 1.5% у попередньому кварталі). Це було, однак, у 4.5 раза краще за результат Китаю. При цьому промислове виробництво в Україні у січні-березні 2020 року впало на 5.1% до аналогічного періоду минулого року, будівництво – на 5.5% загалом (хоча

²

https://espresso.tv/news/2020/01/23/ukrayina_rozmistyla_10_richni_yevrobondy_na_1_25_mlrld_yevro_pid_menshe_5

³ <https://mof.gov.ua/uk/ogoloshennja-ta-rezultati-aukcioniv>

нежитлових споруд – зросло на 7%), агросектор втратив 1.8%⁴. Водночас, продовжувала знижуватися й інфляція, так ІСЦ за 1-й квартал зріс на всього на 0.7% (причому в лютому спостерігалася дефляція на 0.3%), а у річному вимірі на кінець березня 2020 року – на 2.3%, після 4.1% у грудні 2019-го. Це дозволило НБУ кілька разів упродовж кварталу та швидше й суттєвіше, ніж було попередньо заплановано, понижувати облікову ставку з 13.5%, що діяла у січні, до 10% у березні. НБУ також заявив про наміри знижувати її далі у разі збереження низької інфляції, задля сприяння активізації банківського кредитування та зниженню вартості обслуговування державного боргу України.

Врешті, на цьому тлі **фондовий ринок України у січні-березні 2020 року загалом показав стримано негативну динаміку, і один із індексів акцій навіть мав незначний приріст: індекс УБ втратив 7.5%** (після -2.8% за попередній квартал), а **індекс ПФТС зріс на 0.3%** (після -2.9%). Таким чином, вітчизняні блакитні фішки найменше серед світових аналогів постраждали від впливу пандемії covid-19 у цей період. На плинному річному проміжку вони завдяки цьому поліпшили свої результати, втративши середні для світу 11-19%, тоді як

польський ринок провалився на 35%, російський – зріс на 0.5% (за рублевим індексом), а провідні ринки Європи та США втратили від 9% до 22%.

При цьому склад індексних кошиків українських індексів акцій з початку 2020 року не змінився: індекс УБ включав 6 акцій (4 енергетичних підприємства, одне – машинобудівне та один банк); індекс ПФТС – 7: окрім 5 акцій із індексу УБ (без машинобудівного підприємства), також іще одна машинобудівна та одна телекомунікаційна компанії.

Біржовий ринок у 1-му кварталі 2020 року зберігав тренди попередніх кварталів з точки зору зменшення кількості випусків цінних паперів, допущених до торгів на біржах загалом і «лістинг» інструментів зокрема та зростання обсягу торгів. Зведений біржовий список усіх діючих бірж у січні-березні 2020 року скоротився на 5.4%, до 507-ми, тобто за останній рік кількість цінних паперів у ньому зменшилася майже на третину (табл. 1). При цьому «лістинг» (цінні папери у біржових реєстрах) зменшився тільки на 1.9% за 1-й квартал – цілком за рахунок державних облігацій (ОВДП), хоча на річному проміжку його динаміка була більш негативною, ніж зведеного біржового списку в цілому (-41.9%).

Таблиця 1. Динаміка біржового фондового ринку України у 1-му кв. 2020 року та за рік

Показник / Дата	31.03.2019 (1 кв. 2019)	31.12.2019 (4 кв. 2019)	31.03.2020 (1 кв. 2020)	Зміна за 1 кв. 2020	Зміна за рік у 1 кв. 2020
Кількість цінних паперів (ЦП) у списках фондових бірж, у т. ч.:	736	536	507	-5,4%	-31,1%
Кількість ЦП у реєстрах (лістингу) фондових бірж, у т. ч.:	365	216	212	-1,9%	-41,9%
ОВДП	347	201	195	-3,0%	-43,8%
муніципальних облігацій	0	2	2	0,0%	x
облігацій підприємств	10	9	10	11,1%	0,0%
акцій*	3	3	3	0,0%	0,0%
акцій КІФ	4	1	1	0,0%	-75,0%
інвестиційних сертифікатів	1	0	0	x	-100,0%
Обсяг торгів на фондових біржах (загальний), млн. грн., у т. ч.:	76 342,5	73 158,2	78 293,8	7,0%	2,6%
ОВДП+ОЗДП	73 155,4	71 914,2	77 336,0	7,5%	5,7%
муніципальними облігаціями	0,0	0,0	52,3	x	x
облігаціями підприємств	2 790,1	1 136,9	533,3	-53,1%	-80,9%
акціями	165,8	22,4	326,8	1356,3%	97,2%
інвестиційними сертифікатами (та акціями КІФ)	169,1	0,1	43,6	39545,5%	-74,2%
деривативами (без держ. деривативів)	62,1	72,5	1,1	-98,5%	-98,3%

Джерела: дані щодо цінних паперів у списках фондових бірж та щодо обсягів торгів – НКЦПФР, фондові біржі; розрахунки – УАІБ.

* З урахуванням депозитарних розписок МНП S.A.

⁴ Дані щодо сектору фінансових послуг зокрема та більш детальні дані про ВВП у 1-му кварталі 2020 року Держстат ще не опублікував на момент підготовки цього Огляду.

Станом на кінець березня ОВДП, кількість яких зменшилася з початку 2020 року на 3.0%, охоплювали вже 92% всього лістингу бірж, після 93.1% у грудні 2019-го. Зниження їхньої ваги у біржових реєстрах відбулося як через вилучення низки випусків ОВДП з них, так і в умовах символічного збільшення кількості *корпоративних облігацій* у них (+1 випуск, +11.1%), яка у березні 2020 року повернулася на рівень річної давнини – 10. Кількість інших інструментів у лістингу бірж у 1-му кварталі не змінилася.

Протягом останніх 12 місяців у лістингу бірж з'явилися два випуски муніципальних облігацій Львівської міської ради (із загальною 7-ми випусків трьох міських рад, включених до біржових списків на кінець березня 2020 року).

Сукупний кварталний обсяг торгів на усіх біржах у 1-му кварталі 2020 року збільшився на 7.0% (після -12.2% у 4-му 2019-го) і

становив **78.3 млрд. грн.** Цьому сприяло переважно збільшення активності торгів *ОВДП* (+7.5%) та, до певної міри, *акцій* (у 14.5 разів), частка яких у загальному обсязі торгів була менше 1%. Внесок торгів *муніципальними облігаціями*, а також *сертифікатами й акціями інвестфондів*, що ожили після затишшя наприкінці 2019 року, також був слабким за незначних обсягів у цих сегментах ринку. Дещо стримали збільшення обсягу торгів на біржах *корпоративні облігації*, вартість угод із якими у січні-березні 2020 року зменшилася більш ніж удвічі порівняно з попереднім кварталом. Торги *деривативами* на біржах у цей час іще стрімкіше скоротилися – із 72.5 у 4-му кварталі 2019 року до 1.1 млн. грн. у 1-му 2020-го. Загалом майже 99% біржових торгів за 1-й квартал 2020 року припадали на угоди з *ОВДП* (після понад 98% у 4-му 2019-го).

2. Індустрія управління активами

2.1. Кількість КУА, ІСІ, НПФ та СК з активами в управлінні

На початку 2020 року українська галузь управління активами інституційних інвесторів продовжувала невпинно зростати, причому не тільки за кількістю фондів (ІСІ) та вартістю активів в управлінні, а й за кількістю діючих **компаній з управління активами**, що у січні-березні цього року збільшилася вперше з аналогічного періоду минулого року. Упродовж 1-го кварталу було створено 6 нових КУА, а дві – закрито. Тож станом на 31.03.2020 в Україні, за даними УАІБ, було **297 КУА** – на чотири більше, ніж на початку року (рис. 2).

За січень-березень 2020 року також у державному реєстрі з'явилися **40 нових ІСІ**. З урахуванням фондів, які закрилися протягом цього кварталу, станом на кінець березня загальна **кількість зареєстрованих ІСІ**, за даними УАІБ, збільшилася до **1926** (+1.9% за цей квартал).

Кількість **сформованих ІСІ, які досягли нормативу мінімального обсягу активів**, зростала десятий квартал поспіль – до **1357** (+31 фонд, або +2.3% за 1-й квартал 2020 року, після +3.3% за 4-й 2019-го).

Рис. 2. Динаміка кількості КУА та ІСІ, НПФ і СК з активами в управлінні КУА у 1 кв. 2020 року та за рік

Кількість **недержавних пенсійних фондів (НПФ) в управлінні** станом на 31.03.2020 залишалася на рівні **60** (без урахування корпоративного фонду НБУ), у тому числі 48 відкритих, 6 корпоративних та 6 професійних. Активами НПФ управляли 34 КУА⁵.

Кількість **страхових компаній (СК), що передали свої активи в управління КУА**, у січні-березні 2020 року незмінно дорівнювала **двом**, активами яких управляла одна КУА.

2.2. Вартість активів в управлінні, ВЧА ІСІ та чистий притік капіталу у відкритих ІСІ

Сукупні загальні активи усіх інституційних інвесторів в управлінні КУА у 1-му кварталі 2020 року прискорили приріст більш ніж удвічі, до +3.3%, і на кінець березня становили **366 825 млн. грн.** Їхній річний приріст уповільнився до +9.0%.

Активи ІСІ в управлінні, включно з тими, які ще не досягли нормативу мінімального обсягу активів, станом на 31.03.2020 сягнули **364 995 млн. грн.** У січні-березні 2020 року вони також зросли на 3.3% та 9.0% за рік, власне забезпечивши понад 99% приросту сукупних активів в управлінні КУА.

Сукупні загальні активи діючих ІСІ, що перебували в управлінні КУА та досягли нормативів («визнаних» ІСІ), станом на 31.03.2020 становили **356 884 млн. грн.** (рис. 7). За 1-й квартал 2020 року вони зросли на 5.2%⁶, а за останній рік – на 12.4%. Як і раніше, лівову частку приросту активів ІСІ

забезпечили **венчурні фонди**, кількість звітів яких за квартал збільшилася на 6.3%, хоча темп зростання їхніх активів у цей період поступався іншим секторам ІСІ (крім відкритих). Загальні активи венчурних ІСІ у січні-березні 2020 року зросли на 5.1% (за останній рік – на 13.4%), до 340 550 *млн. грн.* Активи **відкритих ІСІ** у цьому кварталі зросли на 4.8% (після -3.6% у 4-му 2019-го) та скоротили річне падіння з -5.3% у грудні 2019-го до -0.7% у березні 2020-го.

Активи НПФ в управлінні КУА у 1-му кварталі 2020 року несуттєво сповільнили зростання – до 3.1% (за рік – до 16.1%). Станом на 31.03.2020 вони досягли **1 653 млн. грн.**

Активи СК в управлінні КУА стрімко збільшилися на кінець березня (+35.7% з початку 2020 року, +46.4% на річному проміжку). Станом на 31.03.2020 ці активи становили **131 млн. грн.**

Рис. 3. Динаміка вартості активів в управлінні у 1 кв. 2020 року та за рік

⁵ Уточнено дані щодо НПФ з активами в управлінні тих КУА на кінець 2019, з урахуванням тих, щодо яких не було подано відповідну річну звітність.

⁶ Тут і далі зазначені показники включають дані на 31.12.2019 за отриманими на момент підготовки Огляду за 4 квартал 2019 року та 2019 рік річними звітами КУА щодо ІСІ, а також активів НПФ та СК в управлінні. Їхня кількість була меншою, ніж мала би бути: за оцінками УАІБ, повнота

отриманої річної звітності становила принаймні 95% та 99%, відповідно, за кількістю звітів щодо інституційних інвесторів та щодо обсягу їхніх активів в управлінні, ніж має бути, що пов'язано із запровадженнями у березні 2020 року обмежувальними заходами для протидії поширенню пандемії covid-19 та відповідним продовженням строків подання цієї звітності.

Вартість чистих активів сформованих ІСІ, що досягли нормативів, станом на 31.03.2020 сягнула **274 322 млн. грн.** За перші три місяці 2020 року вона зросла на 5.0% (див. вище зноски щодо загальних активів), а за останні 12 місяців – 11.2%. ВЧА венчурних ІСІ у 1-му кварталі 2020 року зросла на 4.8%, а за рік – на 12.3% і на кінець березня становила **259 427 млн. грн.** Це відповідало 94.6% від сукупних чистих активів усіх діючих ІСІ. Відкриті ІСІ, за незмінної кількості й складу фондів у секторі (17) у 1-му кварталі 2020 року показали такий самий квартальний приріст (+4.8%, після -3.7% у 4-му кварталі 2019-го), більш ніж компенсувавши втрати наприкінці минулого року. Плинна річна зміна чистих активів цього сектору на кінець березня 2020 року значно сповільнила

негативну динаміку – до -0.8%. Станом на 31.03.2020 його ВЧА становила **87 млн. грн.** Позитивні квартальні зміни були частково забезпечені зростанням котирувань окремих цінних паперів у портфелях фондів, проте 86% приросту ВЧА відкритих ІСІ в цілому забезпечив чистий притік капіталу.

Сукупний чистий рух капіталу у відкритих ІСІ у 1-му кварталі 2020 року був позитивним і найбільшим з 2-го кварталу 2011 року: **+3.4 млн. грн.** (після -2.2 млн. грн. у 4-му кварталі 2020-го, рис. 4).

Це забезпечило спадання **річного відтоку капіталу з відкритих ІСІ** майже до нуля на кінець березня 2020 року (**-0.3 млн. грн.**, із -5.8 млн. грн. у грудні 2019-го).

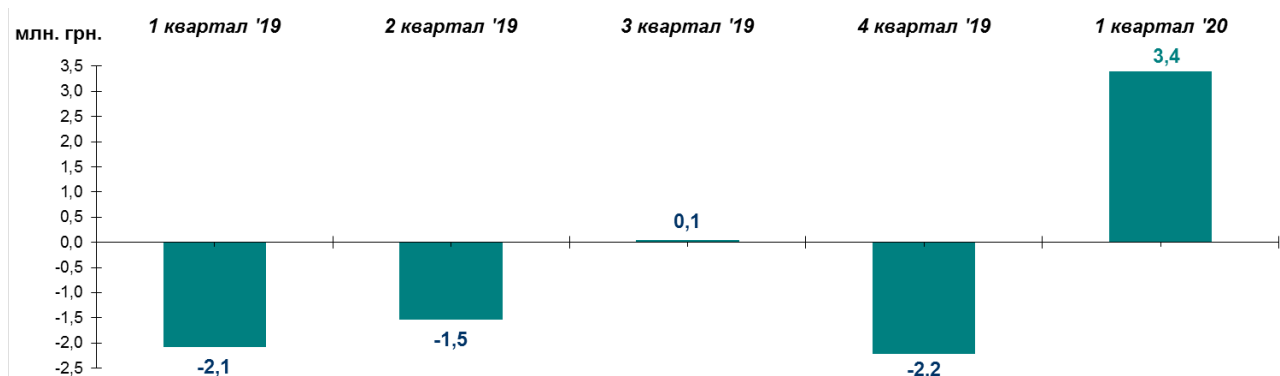

Рис. 4. Чистий притік/відтік капіталу відкритих ІСІ у 1 кв. 2019-20 рр.

Детальніше про результати діяльності ринків управління активами ІСІ, НПФ та СК дивіться в окремих оглядах УАІБ, що будуть опубліковані на сайті: <https://www.uaib.com.ua/analituaib/publ-ici-quart>

Додаткова інформація про ІСІ на сайті УАІБ:

- [Ринок у цифрах](#)
- Довідник ІСІ: [Фонди в управлінні](#)